

Launiaisten sukuseura ry:n jäsenlehti nro 7

Karjalaiset Kesäjuhlat Porissa

Sukuseuramme nimikyltti juhlakulkueessa 16.6.2002, sitä kantoi Risto Lahtinen. Sukujuuret johtaa Teuvo Launiaiiseen. Airueinaan vaimo Sinikka ja äiti Keidi Lahtinen. Pääjuhlassa puhunut Karjalan Liiton puheenjohtaja Markku Laukkasen puheesta poimintoja. Puhe on kokonaisuudessaan Karjala Lehdessä. Karjalainen tapakulttuuri ja mieli elävät siellä missä karjalaiset kulloinkin ovat, jokainen ikäluokka löytää Karjalansa uudelleen. Karjalaisen perinteen ja identiteetin siirtäminen sukupolvelta toiselle on mittava tehtävä. Tapakulttuuri, kieli ja juhlaperinteen jatkaminen vuodesta toiseen on sekin tärkeä osa heimoperinnettä.

Launiaisets Kuusjoella

Launiaisets kokoontuivat 25.8 Maatilamatkailu Vanha-Puuskan tiloissa. Paikka oli mitä parhain suvun kokoontumiseen. Kuusjoelle tulivat Kanneljärven Kuuterselän kylän asukkaat evakkoon sodan jälkeen joihin Launiaisetskin suurelta osin kuuluvat. Kaukaisemmat tulivat jo edellisenä päivänä. Kokoontuminen alkoi vuosikokouksella ja sen puheenjohtajana toimi Markku Yrjölä. Luotiin katsaus menneeseen ja suunniteltiin tulevaisuutta. Tärkeimmät asiat olivat suvusta kertovan kirjan teko ja suunnitella pöytälippu. Hallituksessa jatkaa Timo Launiainen puheenjohtajana, varapuheenjohtajana Kalevi Launiainen ja muut hallituksessa Pertti Launiainen, Leena Lehtinen, Aija Mikkilä, Arja Väyrynen ja Keidi Lahtinen. Kokouksen jälkeen nautittiin lounas maatalon runsaasta pitopöydästä. Sukuseura muisti Maj-Lis Mustosta Juuret Karjalassa mitalilla hänen täyttäänsä 80 vuotta ja toiminnasta sukuseurassamme. Sitten olikin vuoro keskusteluun ja sukukartan tutkimiseen. Timo Launiainen oli tehnyt mahtavan työn tekemällä suvusta kartan tietokoneella. Esillä oli myös käsintehty, täytyy todeta, että olemme saaneet sukumme niin laajaksi että on hankala tehdä sukukarttaa käsin.

"Niin kuin poikia Jukolassa, oli Jacobin poika Sigfredillä". Hän oli syntynyt vuonna 1701. Sigfredillä oli seitsemän poikaa ja yksi tytär. Vuonna 1740 syntynyt Agneta meni naimisiin Johannes Rouvalin kanssa. Heillä oli kymmenkunta lasta. Agneta kuoli 50-vuotiaana. Leski nai Agnetan veljen tyttären Marian, joka oli lähes 30 vuotta häntä nuorempi. He saivat kolme lasta. Maria vuorostaan jäi nuorena leskeksi ja nai ikäisensä miehen ja saivat yhden lapsen. Tässä kohta sukupuusta. Onko ensimmäisellä lapsella vahvemmat geenit? Ainakin sukumme periytyy suuremmaksi osaksi Sigfredin vanhimmasta pojasta. Joidenkin poikien suku loppuu lyhyeen tai tulee tyttö voittoiseksi ja nimi Launiainen häviää heidän kohdallaan. Me olemme katsoneet heidän kuuluvaksi sukuun vaikka sukunimi vaihtuukiin. Vanha tapa on että perheessä on yksi sukunimi ja ehkä se on oikein. Näin iltapäivä kului rattoisasti vanhoja aikoja muistellessa. Kiitokset teille kaikille jotka jaksoitte, monet pienien vaivojenkin kanssa tulla syksyiseen iltapäivän viettoon.

Arpajaisilla kerätään seuralle varoja. Onnea voittajille ja kiitokset arpajaisvoittojen lahjoittajille.

Esiläisii Teuvo

Yllä oleva Teuvo Launiaisets juttu sukutapaamisesta julkaistiin Karjala-lehdessä 10.10.2002

Muistelut

Tämä kohdalleni sattunut pieni ja vähäinen tapaus on säilynyt muistissani halki vuosikymmenten koska se sijoittuu sinne sukumme kotikonnuille, Kanneljärven Kuuterselkään, niin päätin lopulta kirjoittaa sen oikein paperille.

Elettiin jatkosodan aikaa. Oli talvi 1943 / 44, sen tarkempaa ajankohtaa en oikein osaa antaa. Itse olin silloin n. 4 - vuotias, mutta muistan, että oli pakkaspäivä ja edellisenä päivänä oli tuiskunnut lunta oikein kunnolla. Kaikkialla oli puhtaat valkeat hanget, jotka pakkaneen oli jo kovettanut sen verran, että se kantoi meikäläisen ikäluokkaa melko hyvin. Olin taas kyläilemässä serkkujeni luona siellä mummolassa, Kaurasella. Lähdimme jossain vaiheessa tietysti mäkeä laskemaan, Raimo, Taisto ja minä, sillä meillä jokaisella oli pieni ns. mahakelkka käytössämme. Siinä mummolan lähellä oli komean näköistä rinnettä, joten mäen päälle vaan ja kelkoilla alas. Siinä vaiheessa emme varmaan muistaneet sitä taisteluhautaa, joka mutkitteli koko kylän läpi sieltä alarinteestä ylös kylän mäelle. Sitähän ei mitenkään edes havainnut, koska tuiskulumi oli kattanut sen aukeilla paikoilla ellei nyt täyteen, niin ainakin sellaisella kannella, että se kantoi meidät kelkkoinemme kun vauhtia oli tarpeeksi. Lähdimme tarpomaan takaisin mäen päälle kelkkojamme narusta vetäen. Ilmeisesti kuljin ensimmäisenä, koska minä olin se joka putosin hangen läpi alas taisteluhaudan pohjalle. Hankeen ilmestyi vain pyöreä reikä ja minä hävisin näkyvistä, ainoastaan kelkka jäi penkalle. Toiset pysähtyivät ja kurkistivat siitä reiästä alas. Ei se kaivantto niin valtavan syvä ollut, alle 2 metriä, mutta minusta kyllä tuntui, että syvällä olin, kun aukosta näkyi vain sininen taivas. Sitten kuulin, kun Raimo sanoi, että hän lähtee hakemaan kotoa apua ja Taisto jää paikalle vahtiin. Sitä ennen he vielä käskivät minun pysyä sillä paikalla mihin olin pudonnut. Taisteluhautahan jatkui molempiin suuntiin ties miten pitkälle. Taisto kyllä kertasi pariin otteeseen, että 'älä lähe siint mihikää' ja minähän lupasin pysyä paikoillani. Itse en olisi ainakaan siltä kohtaa ylös päässyt, sillä taisteluhaudan seinämät olivat aivan pystysuorat ja ne oli tuettu pyöreillä vaakasuorilla puun rungoilla. Siinä apua odotellessa katselin kumpaankin suuntaan sitä tunnelimaista lumikantista taisteluhautaa. Tuiskulumi oli muodostanut ihmeellisiä kiemuroita ja kielekkeitä siihen yläosaan, ennen kuin katto oli kokonaan umpeutunut. Lumikerros oli ilmeisesti paikoitellen paksumpi, sillä kauempana näytti olevan melko hämärää ja lähistöllä olevaan alempaan kohtaan oli valunut jonkin verran vettä joka oli jäänyt tasaiseksi tummaksi pinnaksi. Melko nopeasti apuvoimat sitten saapuivat paikalle Raimon opastamana. Tuli poikien äiti, Linda ja heillä käymässä ollut nuori luutnantti, läheisestä koulumäen sotilasleiristä. Tämä upseeri sitten laski minun kelkkani vetonarusta alas ja minä asetin jalkani kelkan takimaisten kaplaitten päälle ja tarrasin käsilläni jalaksista kiinni ja hän veti minut ylös kelkan avulla. Sitten lähdettiin koko porukka sisätiloihin lämmittelemään ja varmaan uudet mielenkiintoiset tehtävät jo edessämme.

Tapahtumaa ei sen pitempään enään setvitty, joskus paljon myöhemmin olemme sitä kyllä keskenämme naureskelleet.

Täytynee näin vuosikymmenten jälkeen todeta, että "pelastustoimet" hoidettiin ihan kiitettävästi. Eikä tapahtumasta aiheutunut käsittääkseni minkäänlaisia vaurioita, ei ollut "paniikkia" eikä tullut "traumoja" tai muita sellaisia nykyajan hienouksia. Mutta tällaisena se on tähän asti muistissani kuitenkin säilynyt.

Timo Launiainen

Matka juurilleni

"Jos vaikka mistä päin tulemme Kuuterselkään, niin aina on nousua jonkun verran. Siksi varmaan se kylä olikin niin kaunis, kun se oli ylempänä muita kyliä. Sieltä oli niin laaja näköala, ettei mistään pitäjän toisista kylistä ollut. Kun meni Myllymäelle, niin näki koko maailman, monta kirkkoa ja järveä." Nämä sanat ovat mummoni Ida Launiansen kirjoittamat kotikylästään.

Minä tulin kylään Mustamäen rautatieasemalta päin. Kanssani oli isäni Teuvo Launiainen ja vaimonsa Irma, elettiin vuotta 1984. Oltiin aivan luvottomalla retkellä toisin on nyt kun saadaan käydä vapaammin.

Alkumatkasta vahvin tunne oli toive perille pääsystä sukuni syntysijoille. Ensimmäinen pysähdys oli järvillä ne olivat kauniit, piti vain kuvitella ne ilman nykyisten asukkaitten asumuksia. Matka jatkui, ei ollut muuta kuin peltoja. Saavuimme paikalle missä oli ollut isäni synnyinkoti. Hän kertoi muista taloista joita oli ollut lähis- töllä. Heidän pelloillaan oli venäläinen perhe keräämässä kiviä pois. Oli aika alkeelisen näköistä puuhaa. Isä meni hevosen kanssa ja vaimo keräsi kiviä kärryyn. Pienet lapset olivat mukana. Heidän vaatetuksensa oli kuin edellis- tä vuosikymmeniltä. Päivän aikana kiersimme koko kylän ja maisemat kyllä vastasivat mummoni kuvausta. Paluu majapaikkaamme Kuokkalaan onnistui.

Tietysti matka herätti kysymyksiä, mutta se miksi halusin kertoa tämän on se, että siellä tyhjällä pellolla käynnin jälkeen tunsin, etten ole juureton ihminen vaan olen todella jostain kotoisin.

Keidi Lahtinen

Ida Launiansen tallentamia karjalaisia tervehdyksiä ja leikkejä

Ida Launiansen tallentamia karjalaisia tervehdyksiä

Kun vieras tuli ja toivotti hyvän huomenen päivän, sanottiin tule peremmälle ja käy istumaan. Jos vieras sanoo, ettei hän kauan viivy, tuli vaan vähän asiaa, niin sanottiin, että istu nyt pieneksi aikaa ettet vie mejän lapsien unia.

Karjalaiset naiset taas sanoivat kun tapasivat pitemmän ajan päästä: "Aijai siekse iha uot, vai pettäkö miu silmäi" ja sitten se alkoi liverrys molemmin puolin.

"No mitäs näille mukuloille kuuluu, oottakos muistaneet kasvaa joka päivä". Lapset vaan niiaa ja kumartaa, ne on ujoja, ei niiltä sanaa saa. Mutta jos seurasi syrjästä heijän touhujaan niin ääntä oli kuin pienessä kylässä.

Ida Launiansen vuonna 1962 tallentamia Kuuterselkäläisiä leikkejä. Nämä on kopioitu Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Kansanrunousarkistosta.

Leskelle leipää. Siellä kylässä oli sellainen mäki, Myllymäki nimeltään, siitä suli lumi ensimmäiseksi keväällä pois. Siellä me lapsena ja miksei aikuisenakin leikimme pyhäisin ja kevät iltoina arkenakin. Juostiin leskelle leipää.

Asetuttiin peräkkäin riviin, jos oli poikia niin poika ja tyttö pariaksi. Yksi asettu rivin eteen takaperin ja huusi: " takimainen pari auki". Silloin takimaiset lähtivät juoksemaan ja leski heitä tavottamaan. Siinä oli useasti sellainen meno ennenkuin ne sai kiinni. Sitten kiinni saatu joutui lesken pariaksi ja asettuivat ensimmäisiksi riviin. Leskeksi joutui taas vuorostaan se paristaan jäänyt. Niin kauan leikittiin kun kaikki olivat vuorostaan juosseet.

Noppa peli. Käytiin nurmelle istumaan pyöreään rinkiin. Jokaisella oli 5 pientä kiveä kädessä. Peli aloitettiin, että joku laittoi nurmelle neljä kiveä kaksi melkein liki toisiaan ja toiset kaksi pari vaaksaa etemmäs ja nämä piti ottaa käteen sillä aikaa kun viides kivi viskattiin ylös. Nämä oli lyhyet kaksikot ja sitten seurasi pitemmät kaksikot ja hiljaisuus, se oli sellainen että kaikki neljä kiveä piti ottaa käteen eikä saanut ääntä kuulua. Sitten oli kilaus siinä taas täytyi ääni kuulua jokaiselta kiveltä. Näin me noppaa pelattiin. Jos kuka pudotti ylhäällä olevan kiven kädestään pois, niin se paloi ja toinen aloitti. Meillä oli koko mäen työillä sormen päät mustana, koko kevään ja kesän noppakivet taskussa käveltiin.

Lyötiin iikkaa. Iikan lyöjät asettuivat rinkiin, kaikilla oli saman mittainen karttu ja iikka oli sellainen pieni aidan seipästä leikattu 30 senttiä tai sinne päin palanen, toisesta päästä tasanen että se kesti pystyssä ja toinen pää vähän vuoltu suipoksi. Jokainen vuorollaan koitti kaataa ja saada oikein etäs iikkaa karttuaan heittäen. Matka mitattiin ja kuka sai sukkelammin sen määrän täysi mikä oli pelin alussa

määrätty niin se oli voittaja. Jokainen mittasi matkan omalla kartullaan.

Kuuropeitto. Sitä taas pelattiin asutun talon luona siinä mei mäellä. Niissä oli enemmän peittoja. Milloin Simolassa, Adamlassa ja Uuветuva Nuutilassa. Viimeksi mainitussa ei ollut kuin yksi tyttö, mutta Simolassa ja Adamlassa oli paljon lapsia. Adamlaisii Ville ja Hyti Juones ne olliit pojista kaikkein hurjimpia leikessä. Mutta kyllä ne tytötkin puolensa pitivät etenkin Adamlaisii Tilda ja Hyti Lovissa. Kuuropiiloo leikittiin niin että yksi meni hakemaan karttua joka heitettiin pelin alussa yli katon ja toiset sillä aikaa juoksivat piiloon. Se joka ensiksi löydettiin joutui vuorostaan kartun hakijaksi.

Panttileikki. Sitä leikittiin suurempana. Siinä oli tyttöjä ja poikia sekaisin. Kyseltiin arvoituksia, kuka ei tietänyt, niin otettiin pantti, pääliina tai nenäliina. Kun sitten kaikki olivat vastanneet alkoi panttien pois anto. Väliin ne käskeä ottamaan jotakin kaulasta kiinni, toinen sai määräyksen laulaa jotain ja joskus pusujakin antaa määrätylle henkilölle.

Tämän kertojana on ollut Idan sisko Tilda. Tämä on myös Kansanrunousarkistosta.

Muistaaksei se ol vuonna 1916 ja pitkäperjantaak. Meiltä kokohuis nuorii Piskarova taatsaa. Myö telmittii siin lämpimiksemme ko se ol koko talve olt kylmiltä. Siit myö tuumattii jot käyvää tantsimaan. No se sai kannatusta, meitä ol viis parrii ja soittaja viel pääle. Ja se soittaja ol Vesterise Vili hää ol sillo aika nuor, mut sormet olliit notkeet ja ääntä tul häne hanuristaa ko pieneest kyläst. Mut seko ol kylmä taatsa ja vaik myö kui koitettii iskee lapikasta lattiaa ni myö kylmetyttii ja saati paikkakunnal liikkuva engelskatauvi. Kyl meitä harmitti koi päästy pääsiäiseen iltamii vaik oltii näytöskappaleeskii. Ja siit myö luvattii kaik jot ei Jumala juhlapäivii julkisest hävässä eikä männä pitkäänperjantain tantsimaa.

Soittaja oli harmonikkataituri Viljo Vesterinen.

Sukukirja Launiaisista

Edellisessä jäsenlehtisessä toivoimme kirjaan materiaalia. Se ei tuottanut tulosta. Tekstit saa olla missä muodossa tahansa ja aivan omin sanoi kirjoitettuja. Saamme apua niiden muokkaamiseen julkaisu asuun. Varmasti teillä on monia tarinoita ja tapahtumia muistissa Kuuterselästä ja muualta missä Launiaisista asui. Ilman näitä omakohtaisia juttuja ja henkilökuvauksia kirjasta tulee pelkkä nimiluettelo. Nyt tarvittaisi henkilö/henkilöitä, jotka haastattelisivat sukumme vanhimpia jäseniä. Seura tarvittaessa hankkii nauhurin käyttöön. Valokuvia tullaan laittamaan kirjaan ja niistä jokainen pyritään pitämään huolta ettei kukaan vaan hävittäisi niitä. Jos kuvat tuntuvat vierailta niin ota mukaan sukutapaamisiin siellä voi joku osatata tunnistaa niitä. Vaikka tässä painotan henkilöistä tarinaa, myös kaikki muu perimätieto on tarpeen. Samoin kaikki sukuun liittyvä vanha aineisto, kauppakirjoja, perunkirjoja ja muita vastaavia. Karjalaiset tekstiilit olivat kauniita jos niistä olisi säilynyt perinnetietoa. Vinkkejä mitä kirjaan haluaisitte.

Lisätietoja:

Pertti Launiainen
Ritvalantie 19
00940 Helsinki
puh. 09-340 3403 tai 040-567 5984
fax 09-3403403
www.pertti.launiainen@kolumbus.fi

Timo Launiainen
Kirjurinkuja 1 G 107
02600 Espoo
puh. 040-715 6040
tklauniainen@luukku.com

Tiedotuksia

Jäsenrekisterin ylläpitämiseen toivomme kaikkien osallistuvan toimittamalla tietoja perheissä tapahtuvista muutoksista. Mikäli osoitteesi muuttuu tai on virheellinen, ilmoita siitä sihteerille. Timo Launiainen peräänkuulutti jäsentiedotteessa nro 5, että jokainen omatoimisesti keräisi ja listaisi omat ja sukulaistensa ammatti-/ toiminimikkeet sekä koulutustiedot niin pitkälle taaksepäin kuin tietoa on saatavissa.

Kaikille jäsenillemme kuuluu Karjala-kortti ja Karjalan Kunnaat- lehti. Hyödynnä Karjala- kortilla saatavat jäsenedut, joita myöntää Teboil-huoltamot, Viking Line, matkatoimisto Finnsov Tours, Cumulus-, Rantasipi- ja Ramanda-hotellit ja sekä uutena Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Karjalaisten asioita monipuolisesti kertova kerran viikossa ilmestyvä Karjala- lehti on hinnaltaan edullinen. Lehdestä löydät ajankohtaiset tapahtumat, kurssit ja matkat. Lehtiasiamiehenä toimii mm. Kalevi Launiainen.

Julkaisuja

Kanneljärvi II- kirja on entisen kotikuntamme historia- ja muistelmateos. Kirjassa on valokuvia ja kartta kaikista Kanneljärven kylistä. Tekstit talokohtaisesti ja tieto silloisista asukkaista. Julkaisija Kannelsäätiö. Teoksen hinta 20 euroa.

Paavo Montosen kirjoittamasta Kanneljärvi, kahdeksan kylän pitäjä-kirjasta on tulossa näköispainos. Ensimmäisen kerran se on julkaistu 1957.

Uusikirkkolaisia ja Kanneljärveläisiä murrepakinoita kirjassa Haastellaan yhes. Julkaisija Uusikirkkoseura ja Kannelsäätiö.

Kanneljärvillehti ilmestyy vuosittain Kanneljärven pitäjäjuhliin. Lehti sisältää kertomuksia Kanneljärveltä ja runsaasti kuvia. Lehtiä on jäljellä vuosilta 1998, 1999, 2000, 2001 sekä uusin 2002. Lehden hinta 5 euroa/ kpl. Ensimmäisen kerran lehti ilmestyi vuonna 1997. Mikäli Sinulla on ylimääräinen kappale kyseistä lehteä, seuramme olisi kiinnostunut sen ostamaan, koska se puuttuu seuramme arkistosta.

Yllä mainittuja, sukumme vaiheista kertovia julkaisuja on saatavilla sukuseuran ja Kannelsäätiön tilaisuuksista sekä Kalevi Launiaiselta.